

4. Ku podpoře úřadu statistiky práce, jakož i ku povznesení úspěšného spolupůsobení tohoto úřadu a závodů, k nimž se působnost jeho odnáší, zřízen byl zvláštní stálý sbor pracovní, který sestává z přednosta úřadu statistiky práce, z jeho náměstka, po jednom zástupci ministerstva vnitra, spravedlnosti, financí a orby, ministerstva železnic a obchodu, jakož i nejvyšší zdravotní rady, z presidenta statistické ústřední komise a ze 30 členů jmenovaných ministrem obchodu. Pokud mají být jmenování členové z odborů, které podřízeny jsou jiným odborům, povolávání buďte ministrem obchodu ve shodě se účastněnými odbory. Třetina jmenovaných členů této stálé rady má být povolána z řad dělnictva, třetina pak utvořena býti má z osob, jichž odborného spolupůsobení v pracích stálé rady jest si přát. Členové rady jmenování jsou na dobu tří let. Členům ve Vídni nebydlícím dostává se za cestu do Vídně a zpět, jakož i po dobu sezení denně 8 zl. diet, ač-li se jim z pokladen státních již z důvodu jiného diety neposkytují; spolu mají volnou jízdu ve kterékoli třídě státních drah, ubírají-li se k sezením nebo vrací-li se od nich. Cestovní výlohy vzešlé tím, že dotyčný člen stálé rady použil jiného dopravního prostředku, se nenahrazují. Členům stálé rady, kteří jsou dělníky a bydlí ve Vídni, dostává se denně 5 zl. jako náhrada za jich funkci. Ministr obchodu vydati má stálé radě jednacím řád, jenž ihned nabývá provisorní platnosti; až stálá rada vysloví o něm své dobrozdání, stanoví řád jednacím ministr obchodu definitivně.

III. Dobrozdání.

Úřad statistiky práce podávati má dobrozdání o skutečných poměrech, jimiž se statistika práce obírá, a to na podnět ministerstva onoho, v jehož obor působnosti poměry dotyčné spadají, a předkládati má dobrozdání svá, jakož i případné návrhy ministru obchodu, pokud se týká, prostřednictvím jeho předložiti je má súčasněnému ministerstvu.

IV. Podávání zpráv.

Přednosta úřadu statistiky práce povinnen jest co rok podávati zprávu o činnosti úřadu a o výsledku jeho prací ministerstvu obchodu a spoluúčastněným ministerstvům ostatním; zpráva ta přiměřeně spracovaná předloží se pak radě říšské.

V. Úředníkům a zřízencům úřadu statistiky práce, jakož i jiných úřadů a orgánů zabývajících se statistikou práce, jest přísně nařízeno tajiti data zjištěná při šetření a pracích úřadu; to platí zejména o obchodních a závodních poměrech, o technických zařízeních a o methodách výroby, kteréž svěří u příležitosti úředního šetření členům intervenujícím podnikatel označiv poměry ty jako tajné.

Úřad ústřední pro smlouvy obchodní.

Již od delší doby vyskytují se v kruzích průmyslových, živnostenských a zemědělských snahy o zřízení ústředního úřadu ku přípravě smluv obchodních. Snahy tyto potkaly se již potud s výsledkem, že ministerstvo obchodu učinilo prohlášení, že vláda za jistých podmínek se zřízením této instituce by byla srozuměna. Účelem jejím v první řadě by bylo, aby se sdružením na širokém základě zbudovaným poskytla interessentům příležitost, aby na základě pečlivě sestaveného materiálu svoje přání mohli konstruovati a projeviti. Ústřední úřad by měl dále za úkol všech poměrů a potřeb obchodní politiky si všímati a je objasňovati.

Při tom vyslovila se sčastněná ministerstva v ten smysl, že vláda kladouc váhu na shodu obou velkých odvětví výroby, zemědělství a průmyslu, jest ochotna přiměřený příspěvek na zařízení této instituce poskytnouti; ostatně však vyslovila očekávání, že toto volné sdružení nebude nikterak na úkor oné zvláštní organisaci, kteráž vládou samou ve příčině akce týkající se smluv obchodních za spolupůsobení zástupců interessentů, obchodních komor, jakož i zemědělských a horních korporací bude vyvolána.

Činnost úřadu ústředního má trvati až do r. 1903, kterýmžto rokem většina našich smluv obchodních končí, po případě však i ještě dále. Dne 7. března 1898 byl již ústřední úřad pro polní a lesní hospodářství konstituován a presidentem jeho zvolen bývalý ministr orby hrabě Ledebour.

Úřady.

I. Pojem.

Moc, příslušející státu a též autonomním sborům v mezích jich působnosti, jakož i plnění povinností, jim vykázaných, nutno přirozeně vykonávati zvláštními orgány. Stálost a jistota práva vyžaduje toho, by okruh práv, těmto orgánům příslušejících, i okruh jich povinností byl závaznými normami pevně a jasně vymezen. Tyto orgány jsou úřady. Pojem »úřad« jest abstraktum, jež se konkrétně projevuje těmi, jimž svěřeno vykonávání práv, úřadům přiřčených a zachovávání povinností jim uložených.

II. Dějiny.

Organisace úřadů souvisí co nejúžeji s proměnami říšské ústavy. Zrušení poddanství, zavedení konstitučních zřízení, vývoj samosprávy a střídaté vítězení buď snah centralisačních či zas tendencí decentralistických jsou pro vývoj dějin organisace úřadů velmi důležitý. Následující krátký nástin zasahá až do 18. století.

1. Základem organisace úřadů byl před rokem 1848 systém provincialní. Přes to však existovaly pro království a země nyní v říšské radě zastoupené úřady ústřední a to: spojená dvorská kancelář (pat. ze dne 26. srpna 1802), kteréž příslušela vrchní politická správa, všeobecná dvorská komora (1762), jež spravovala finance a obchod a nejvyšší soud (oberste Justizstelle) (vlastnoruční list ze dne 7. května 1749), jemuž příslušela nejvyšší správa justiční. Pro správu policejní zřízen byl nejvyšší dvorský úřad policejní a censurní (oberste Polizei- und Censurhofstelle); veřejné vyučování vedla studijní kommise. V čele politické správy každého z oněch deseti správních okresů, ve které se tehdejší oblast království a zemí nyní v říšské radě zastoupených dělila, byly zemské vlády či gubernia. Těm připadla veškerá politická správa správního okresu. Organisovány byly kollegialně a opatřeny nutnými úřady pomocnými. Správní okresy rozděleny dále v kraje (1753) po př. čtvrti. Jim v čele stály úřady krajské, jež prováděly uvnitř svého okrsku politickou správu; v německých, českých a haličských provinciích byly ochrannými úřady proti utlačování prováděnému šlechtou. Kraje samy pak rozděleny v okresy či dominia; správu v nich vedly buď zemské úřady (okresní úřady) neb úřady patrimonialní; těm příslušelo zároveň i soudnictví. Těmto úřadům podřízeny obce, jichž správu řídili rychtáři, porotci a obecní výbory neb magistráty.

2. Rokem 1848 nastoupila dalekosáhlá změna v organisaci úřadů. Soudnictví odděleno od politické správy, úřady patrimonialní zrušeny, okruh působnosti obcí rozšířen; systém provincialní zatlačen